

СИЛАБУС

до навчальної дисципліни

«ОСНОВНІ ТА КРЕАТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ (ДИДАКТИЧНЕ ПРОЕКТУВАННЯ)»

підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальності 015 Професійна освіта (Охорона праці)
за освітньою програмою Професійна освіта (Охорона праці, технічна творчість)

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу	Основні та креативні технології навчання (дидактичне проектування)
Мова викладання	українська
Викладачі	Панчук Олег Петрович
Профайл викладачів	https://mvf.kpnu.edu.ua/
E-mail	panchuk.op@kpnu.edu.ua
Сторінка курсу в MOODL	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=4460
Консультації	

2. Анотація до курсу

Вивчення нормативної навчальної дисципліни «Основні та креативні технології навчання (дидактичне проектування)» здійснюється відповідно до освітньо-професійної програми «Професійна освіта (Охорона праці, технічна творчість)» підготовки бакалаврів за спеціальністю 015 Професійна освіта (Охорона праці). Дисципліна відноситься до циклу нормативних дисциплін, компонент дисциплін професійної підготовки.

Основними завданнями вивчення дисципліни “ Основні та креативні технології навчання (дидактичне проектування)” є забезпечення здатності майбутнього педагога професійного навчання адаптувати теоретичні знання та практичні вміння та навички до умов реального навчального процесу в закладах професійної (професійно-технічної) освіти; усвідомлення студентами основних вимог, змісту методики організації та проведення професійної підготовки робітників, поглиблення знань дидактичних можливостей, принципів дії, технологій використання та методики застосування дидактичних засобів; висвітлити найважливіші теоретичні аспекти формування креативності, сформулювати у студентів знання про типову структуру педагогічної технології; ознайомити з основними напрямками застосування креативних методик у

навчанні та комп'ютерних технологіях; навчити студентів організовувати колективну творчу діяльність з використанням інформаційно-комунікаційних технологій; сформувати вміння діагностувати та розвивати творчий потенціал особистості; виробити креативні навички самоосвіти.

Програма навчальної дисципліни містить два змістових модулі.

3. Мета та цілі курсу

Мета вивчення навчальної дисципліни – сформувати професійно-педагогічну компетентність та виробничу компетентність педагога професійного навчання, розширити та поглибити теоретичні знання з педагогіки та психології; формування у студентів професійної компетентності, спрямованої на розв'язання комплексних завдань із впровадження технологій організації творчої діяльності у навчально-виховному процесі та у особистісному розвитку.

Основні підходи до вивчення дисципліни

Вивчення дисципліни ґрунтується на партнерській співпраці викладачів і студентів, особистісно орієнтованому підході до освіти, принципі систематичності та послідовності в освіті, аналітико-синтетичній професійно спрямованій діяльності студента.

4. Формат курсу

Комбіноване навчання (очний курс з елементами дистанційного навчання).

5. Результати навчання

Програмні компетентності навчання:

СК 07 Здатність до швидкого опанування нових видів техніки, інноваційних технологій та передових методів організації творчої діяльності використання знань;

СК 06 Здатність до проектування й реалізації стратегії розвитку професійного навчального закладу в умовах конкурентного освітнього середовища;

ЗК 09 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації на основі креативності;

СК 13 Здатність на практиці здійснювати ефективну професійну взаємодію, що сприяє вирішенню широкого спектру задач (психолого-педагогічних, соціальних, у сфері безпеки життєдіяльності та охорони праці).

СК 14 Здатність проектувати цілісний процес навчання, виховання та розвитку учнів.

ПРН 02 Володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію у спілкуванні з групами та окремими особами.

ПРН 03 Володіти психолого-педагогічним інструментарієм організації освітнього процесу, уміти проектувати і реалізувати творчі проекти.

ПРН 09 Уміння проектувати власну педагогічну систему у професійній діяльності, застосовувати інноваційні технології та передові методи організації творчої діяльності.

Очікувані результати навчання з дисципліни
У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- методологічні основи і принципи професійного навчання.
- Перелік засобів навчання та методики їх використання у навчальному процесі.
- нові методичні і педагогічні ідеї, підходи до навчально-виховного процесу в сучасних особистісно- зорієнтованих, розвивальних, креативних технологіях, зміст навчального предмету та прагнути до набуття нових знань у відповідній галузі
  - структуру творчої особистості;
  - психолого-педагогічні методи діагностики творчих можливостей;
  - методи розв'язання творчих задач;
  - методи організації творчої діяльності у навчально-виховному процесі.

вміти:

- навчати та формувати навчальну діяльність учнів, навчати способів одержання нових знань;
- використовувати методики експрес діагностики та інструментарії, що дозволяють керувати розвитком особистості;
- розробляти та удосконалювати зміст та навчально- методичне забезпечення професійної підготовки учнів, використовувати сучасні педагогічні технології у різних психолого-педагогічних умовах;
- планувати, організовувати та мотивувати індивідуальну та колективну творчу діяльність учнів;
- добирати форми та методи співробітництва вчителів і учнів;
- проводити самоаналіз сформованості креативності та визначати рівень власних творчих умінь в організації навчально-виховного процесу;
- використовувати на практиці методи активізації творчої діяльності.

6. Обсяг і ознаки курсу

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік навчання	4	
Семестр вивчення	7/8	
Кількість кредитів ЄКТС	7	
Загальний обсяг годин	270	
Кількість годин навчальних занять	54/54	
Лекційні заняття	20/18	
Практичні заняття	10/12	
Семінарські заняття	-	
Лабораторні заняття	24/24	
Самостійна та індивідуальна робота	162	
Форма підсумкового контролю	Залік/Екзамен	

7. Пререквізити курсу

Навчальна програма дисципліни передбачає вивчення 10 тем, з яких 10 висвітлюються в процесі лекційних занять і 10 тем на лабораторно-практичних заняттях. Організація навчання передбачає цілеспрямовану самостійну роботу студентів, виконання практичних завдань аналітичного, узагальнюючого характеру.

8. Політика курсу

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1 Методика професійного навчання. Основні технології навчання (7 семестр)

Тема 1. Основні поняття та термінологічний апарат методики професійного навчання.

Професійна освіта – складова системи освіти, діяльність якої регулюється Законом України «Про професійно-технічну освіту». Термінологічний апарат, що її регламентує. Стандарти професійної освіти.

Тема 2. Теоретичні засади професійного навчання, принципи професійного навчання.

Поняття «педагогічна технологія». Значення поняття «технологія у сучасній педагогічній теорії. Ознаки технологічно організованого навчального процесу. Особливості технологічного підходу до навчання. Порівняльна характеристика понять «методика навчання» і «технологія навчання». Основні принципи здійснення професійного навчання.

Тема 3. Засоби навчання у діяльності педагога професійної школи.

Поняття засобів навчання. Матеріальні об'єкти, знакові системи, логічні структури навчальної діяльності. Характеристики та приклади використання кожної з груп засобів навчання.

Тема 4. Форми організації професійно-теоретичної підготовки.

Урок як організаційна форма професійно-теоретичної підготовки. Класифікація та структура уроків теоретичного навчання. Методика проведення уроків різних типів. Лекційно-семінарська форма професійно-теоретичної підготовки. Урок-лекція. Урок-семінар. Лабораторно-практичні заняття.

Тема 5. Форми організації навчальної діяльності учнів у процесі теоретичного навчання.

Групова, бригадна, ланкова, мала група, парна та індивідуальна форми організації навчальної діяльності учнів. Переваги і недоліки різних форм організації навчальної діяльності учнів.

Тема 6. Методи теоретичного навчання

Загальне визначення методу та прийому навчання. Методи організації і

реалізації навчально-пізнавальної діяльності, класифіковані за джерелом знань. Методи, класифіковані за характером навчально-пізнавальної діяльності.

Тема 7. Оцінювання навчальних досягнень учнів із професійно-теоретичної підготовки

Призначення і функції контролю навчальних досягнень учнів. Види та методи контролю знань, умінь і навичок учнів. Класифікація запитань в процесі усного опитування. Тестовий контроль знань і умінь учнів.

Тема 8. Методика підготовки викладача до занять.

Методика розробки навчально-методичної документації з планування професійно-теоретичної підготовки. Поурочне планування професійно-теоретичної підготовки. Типова схема методичної розробки за темою програми загально технічної або спеціальної дисципліни. План занять із професійно-теоретичної підготовки. Орієнтовна схема плану уроку теоретичного навчання. Аналіз занять з професійно-теоретичної підготовки. Загальна методика аналізу уроку теоретичного навчання.

Тема 9. Методи професійно-практичної підготовки.

Система методів професійно-практичної підготовки. Методичні прийоми показу трудових дій. Інструктування, інструкційно-технологічні і технологічні картки. Навчальні алгоритми. Система вправ. Методи активного навчання.

Тема 10. Сучасний урок виробничого навчання. Комплексне методичне забезпечення предметів(професій).

Вимоги до сучасного уроку виробничого навчання. Дидактичні вимоги до уроку виробничого навчання. Методика підготовки майстра виробничого навчання до занять, алгоритм підготовки майстра виробничого навчання до уроку. Орієнтовна схема плану уроку виробничого навчання. Матеріально-технічне оснащення ПТНЗ. Робоче місце учня. Робоче місце майстра виробничого навчання. Роль інноваційного інформаційного середовища у навчально-виробничій діяльності ПТНЗ. Методика використання інформаційних засобів у навчанні професії

Змістовий модуль 2. Методика професійного навчання. Креативні технології навчання (8 семестр)

Тема 1. Психологічні особливості формування творчої особистості.

Творча особистість, структура творчої особистості. Творчі можливості особистості: структура та проблеми розвитку, методи оцінювання рівня сформованості творчої особистості учня. Формування активної творчої особистості, здатної динамічно адаптуватися до змінних умов навколишнього середовища.

Тема 2. Педагогічні методи розвитку творчої особистості.

Методи розв'язання творчих задач: методи «мозкової атаки» (прямої, подвійної, масової, зворотної), метод контрольних евристичних понять, метод «букета проблем», метод інверсії, метод емпатії, метод синектики, асоціативний метод, евристичні методи розв'язання технічних задач.

Тема 3. Методики розв'язання творчих винахідницьких задач.

Методика розв'язання творчих технічних задач Г. С. Альтшуллера (АРВЗ).
Методика розв'язання творчих технічних задач В. О. Моляко (КАРУС).
Планування і організація колективної творчої діяльності.

Тема 4. Психолого-педагогічні методи діагностики творчих можливостей.

Суть і особливості методик дослідження компонентів творчого мислення Г. Айзенка, Е. Торренса, К. Френк, Д. Гілфорда. Психолого-педагогічні методи діагностики творчих можливостей.

Тема 5. Впровадження елементів e-learning для формування творчої особистості.

Технології електронного навчання. Сучасні тенденції впровадження технологій електронного навчання у педагогічну практику. Дистанційне навчання. Перевернути навчання. Змішане навчання. Навчання впродовж життя.

Тема 6. Використання проектного навчання для формування творчої особистості.

Технології проектного навчання. Структура і реалізація навчальних проектів. Особливості організації навчальних проектів. Переваги і недоліки проектного навчання. Здійснення проектного навчання з використанням комп'ютерних технологій.

Тема 7. Реалізація елементів STEM-освіти в умовах сучасного навчального процесу.

Системи STREAM-, STEAM-, STEM-освіти. Реалізація STEM-освіти у розвинених країнах світу. STREAM-освіта в Україні: проблеми та перспективи. Впровадження елементів STEM-освіти у навчальний процес вищої школи.

Тема 8. Особливості формування креативності в системі позашкільної освіти.

Особливості формування креативності в системі позашкільної освіти. Організація позашкільного навчання в Україні. Поняття про альтернативні та неформальні навчальні заклади.

Рекомендовані джерела: Основна

1. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України ; головний ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
2. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н. П. Наволокова. – Х. : Вид. група «Основа», 2009. – 176 с. – (Серія «Золота педагогічна скарбниця»).
3. Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; за ред. І. А. Зязюна. – [3-тє вид., допов. і переробл.]. – К. : СПД Богданова А. М., 2008. – 376 с.
4. Азбука уроку: планування, методика, технологія проведення аналізу. – Х.: Основа, 2006. – 144 с.
5. Батышев С.Я. Профессиональная педагогика/ С.Я. Батышев.– М.: Профессиональное образование, 1999. – 904 с.
6. Методика професійного навчання: методичний посібник/ І.Є. Сілаєва, С.С. Шевчук, С.О. Заславська. – Донецьк: ПО ІПП УМО, 2013. – 292 с.
7. Педагогічна творчість : методологія, теорії, технології / [Андрущенко В. П., Сисоєва С. О., Гузій Н. В., Кинчук Н. В., Хомич В. Ф., Лазарєв М. О., Мільто Л. О., Вайнола Р. Х.]; за ред. Сисоєвої С. О., Гузій Н. В. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2005. – 183 с.
8. Профессиональная педагогика: учебник для студентов, обучающихся по педагогическим специальностям и направлениям/ [под ред. С.Я. Батышева, А.М. Новикова]. - [Издание 3-е, переработанное]. - М.: Из-во ЭГВЕС, 2009. — 456 с.
9. Родигіна І. В. Компетентісно орієнтований підхід до навчання / І. В. Родигіна. – [2-е вид., доп.]. – Х. : Вид. група «Основа», 2008. – 112 с. : іл. – (Серія «Адміністратору школи»).
10. Фіцула М. М. Вступ до педагогічної професії : навч. посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М. М. Фіцула. – [вид. 3-тє, перероб. і доп.]. – Тернопіль : Навчальна книга, 2009. – 168 с.
11. Хуторской А. В. Современная дидактика : учеб. пособие / А. В. Хуторской. – [2-е изд., перераб.]. – М. : Высшая шк., 2007. – 639 с.
12. Лазарєв М. І. Теоретичні та методичні засади креативного навчання студентів технічних дисциплін [Текст] : монографія / М. І. Лазарєв, Н. П. Рубан, Т. А. Лазарева ; Укр. інж.-пед. акад. – Х. ; Горлівка : Ліхтар, 2009. – 111 с.
13. Штефан Л. В. Інноваційні технології в освіті: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів інженерно-педагогічних спеціальностей / Л.В. Штефан. – Харків: УПА, 2011. – 176 с.
14. Гуревич Р. С. Інформаційно-комунікаційні технології в професійній освіті майбутніх фахівців / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія, М. М. Козяр ; за ред. член-кор. НАПН України Гуревича Р. С. – Львів : ЛДУ БЖД, – 2012. – 380 с.
15. Шулікін Д. STEM-освіта: готувати до інновацій [Електронний ресурс] / Дмитро Шулікін // «Освіта України». Офіційне видання Міністерства освіти і науки України. – 2015 рік. – №26. – С. 8-9.
16. Концепція профільного навчання в старшій школі: наказ Міністерства освіти і науки України від 11.09.2009 р. № 854. / Міністерство освіти і науки України // Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – К. : Педагогічна преса, 2009. — № 28—29. — 64 с.
17. Кириленко С. Поліфункціональний урок у системі STEM-освіти: теоретико-методологічні та методичні сегменти / Світлана Кириленко, Ольга Кіян // Рідна школа. – 2016. – № 4. – С. 50 – 54.
18. Клименко В.В. Психологія творчості. Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 480 с.

19. Роменець В. А. Психологія творчості: Навч. посіб. — К.: Либідь, 2004. — 288 с.

Інформаційні ресурси

1. Презентаційні матеріали.
2. Програмне забезпечення.
3. Інтернет-ресурси.

9. Система оцінювання та вимоги

Оцінювання. Поточне оцінювання здійснюється на підставі якісного аналізу теоретичних знань здобувача вищої освіти, виконання студентом практичних завдань та самостійної роботи. Враховується рівень сформованості програмних компетенцій навчання.

Поточний контроль – це оцінювання навчальних досягнень студента (рівень теоретичних знань та практичні навички з тем, включених до змістових модулів) під час проведення аудиторних занять, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять чи за бажання підвищити попереднє оцінювання) та активності студента на занятті. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів на практичних заняттях, захисту лабораторних досліджень, експрес-контролю, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає, рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- аналіз джерельної та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- самостійне опрацювання тем;
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- систематичність роботи на практичних заняттях, активність під час обговорення питань;
- захист лабораторних досліджень.

Критеріями оцінки є:

Усні відповіді:

- Повнота розкриття питання;
- Логіка викладання, культура мови;
- емоційність та переконаність;
- використання основної та додаткової літератури;
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки;

виконання письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки;
- охайність оформлення письмової роботи.

Кількісне оцінювання результатів навчання

Поточний і модульний контроль (60 балів)					Іспит	Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			40 балів	100 балів
Поточний контроль (ЗМ 1)	Сам. робота (ЗМ 1)	Поточний контроль (ЗМ 2)	ІНДЗ (ЗМ 2)	МКР		
10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	20 балів		

Поточний контроль (20 балів)

Максимальна кількість балів, яку можна отримати на практичному занятті – **12 балів** за

одну тему (за умови виконання всіх різновидів роботи, передбачених планами практичного заняття).

Контроль за самостійною роботою (10 балів)

Контроль за самостійною роботою відбуватиметься за допомогою бесіди (опитування), письмових відповідей та перевірки конспекту.

На самостійне опрацювання відведено 10 питань. За правильну відповідь нараховується **1 бали**, за неправильну – **0 балів**.

Індивідуальні завдання (10 балів)

ІНДЗ – це позааудиторна самостійна робота студента навчального, навчально-дослідницького чи проектно-конструкторського характеру, яка використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується разом зі складанням підсумкового екзамену або заліку із відповідної навчальної дисципліни.

Метою ІНДЗ є самостійне вивчення частини програмного матеріалу, систематизація, поглиблення, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчальної дисципліни та розвиток навичок самостійної роботи.

ІНДЗ - це завершена теоретична або практична робота в межах програми навчальної дисципліни, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, сформованих у процесі опанування навчальною дисципліною та охоплює декілька тем або зміст навчальної дисципліни загалом.

Орієнтовні види ІНДЗ:

- конспект з теми (модуля) за заданим або власно розробленим студентом планом (як виняток для студентів денної форми навчання з коротких навчальних курсів та для студентів заочної форми навчання);

- реферат з теми (модуля) або вузької проблематики (як виняток для студентів денної форми навчання з коротких навчальних курсів та для студентів заочної форми навчання);

- розв'язування та складання розрахункових або практичних (наприклад, ситуативних) завдань різного рівня з теми (модуля) або дисципліни;

- анотація прочитаної додаткової літератури з дисципліни, бібліографічний опис, історичні розвідки тощо;

За результатами практичних занять студент може отримати від 6 до 10 балів. Самостійна робота: 10 балів. За написання МКР в студент може отримати від 12 до 20 балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент за змістові модулі складає 60 балів.

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля	Оцінка за шкалою ECTS	Рекомендовані системою ECTS статистичні значення (у %)	Екзаменаційна оцінка за національною шкалою	Національна залікова оцінка
90-100 і більше	A (відмінно)	10	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	25	добре	
75-81	C (добре)	30		
67-74	D (задовільно)	25	задовільно	
60-66	E (достатньо)	10		
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)		незадовільно	не зараховано
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)			

Вивчення дисципліни передбачає академічну доброчесність студента, вміння бути самостійним, незалежним, креативним при виконанні самостійних завдань.